

KICHIK VA O`RTA BIZNESDA INSON RESURSLARINI (HR) BOSHQARUVINI JORIY ETISHNING DOLZARBLIGI

Muhammadjonov Ja'far Jamshid o'g'li

Toshkent Kimyo xalqaro universiteti

Masters of business administration yo'nalishi magistratura talabasi

Annotatsiya. Kichik va o`rta biznes subyektlarida inson resurslarini boshqarish (HR) tizimini joriy etish muvaffaqiyatli faoliyat yuritish va barqaror rivojlanishning muhim omili hisoblanadi. Ushbu maqolada kichik va o`rta biznes korxonalarida HR tizimining ahamiyati, ularning duch keladigan muammolari va HR boshqaruvini muvaffaqiyatli amalga oshirish strategiyalari ko`rib chiqiladi. Shuningdek, inson resurslarini boshqarish bo'yicha samarali usullar, tahlillar va jadvallar keltiriladi.

Kalit so'zlar: kichik biznes, o`rta biznes, inson resurslari, HR boshqaruvi, samarali boshqaruv.

KIRISH

Kichik va o`rta biznes (KOB) mamlakat iqtisodiyotining barqaror rivojlanishida muhim rol o`ynaydi. Bu sohada samarali inson resurslarini boshqarish (HR) tizimini joriy etish biznes muvaffaqiyatiga bevosita ta'sir ko`rsatadi. Kichik biznesda HR jarayonlarini avtomatlashtirish, mehnat unumdorligini oshirish va xodimlarni rag'batlantirish dolzarb masalalardan biri hisoblanadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI VA EMPIRIK TAHLIL

HR boshqaruvini samarali tashkil etish quyidagi jihatlar orqali biznes muvaffaqiyatini ta'minlaydi:

Kadrlar tanlovini optimallashtirish – malakali mutaxassislarni tanlash va ishga qabul qilish jarayonini tezlashtirish.

Xodimlarning motivatsiyasini oshirish – samarali bonus tizimlari orqali ish unumdorligini kuchaytirish.

Kadrlar oqimini kamaytirish – xodimlarning uzoq muddatga ishlashi uchun sharoit yaratish.

Ish unumdorligini oshirish – xodimlarni o`qitish va malakasini oshirish orqali samaradorlikni oshirish.

HR boshqaruv tizimini muvaffaqiyatli joriy etish uchun quyidagi bosqichlarni amalga oshirish talab etiladi:

Bosqichlar	Tavsif
1. Ish o‘rinlarini aniqlash	Har bir lavozim uchun aniq vazifalarni belgilash
2. Xodimlarni yollash	Tanlov jarayonini samarali tashkil qilish
3. Malaka oshirish dasturlari	Xodimlarni o‘qitish va kasbiy rivojlanishini ta’minlash
4. Ish haqi va rag‘batlantirish tizimi	Rag‘batlantirish usullarini ishlab chiqish
5. Ish samaradorligini baholash	Xodimlarning ish natijalarini tahlil qilish

HR boshqaruvining kichik va o‘rta biznes korxonalarida duch keladigan asosiy muammolar quyidagilar:

Moliyaviy cheklovlar – HR tizimini joriy etish uchun zarur bo‘lgan resurslarning yetishmasligi.

Malakali HR mutaxassislarining kamligi – kichik bizneslar uchun tajribali kadrlarni jalb qilish qiyinligi.

Xodimlarning motivatsiyasini oshirish – kichik biznesda ish haqi darajasining katta korxonalariga nisbatan pastligi motivatsiyaga ta’sir qiladi.

HR texnologiyalaridan foydalanish – zamonaviy HR dasturlaridan foydalanish uchun mablag‘ va texnik imkoniyatlarning yetishmasligi.

HR boshqaruvining samaradorligini oshirish uchun quyidagi strategiyalar tavsiya etiladi:

Moslashuvchan ish grafigini joriy etish – xodimlarning ish unumdorligini oshirish va stress darajasini kamaytirish.

Uzluksiz ta’lim tizimini yaratish – xodimlarning kasbiy malakasini oshirish.

Moddiy va nomoddiy rag‘batlantirish tizimini rivojlantirish – nafaqat ish haqi, balki ma’naviy rag‘batlantirish tizimini qo‘llash.

HR texnologiyalaridan foydalanish – xodimlarni boshqarish jarayonlarini avtomatlashtirish orqali samaradorlikni oshirish.

HR avtomatlashtirish yo‘nalishlari	Afzalliklari
Elektron hujjatlashtirish	Ish jarayonlarini tezlashtirish va xatoliklarni kamaytirish
Onlayn xodimlarni o‘qitish platformalari	Malaka oshirish imkoniyatlarini kengaytirish
Xodimlarning ish faoliyatini baholash dasturlari	Samaradorlikni oshirish

XULOSA VA MUNOZARA

Kichik va oʻrta biznesda inson resurslarini boshqarish tizimini joriy etish korxonalar samaradorligini oshirishda muhim rol oʻynaydi. HR boshqaruvi xodimlarni tanlash, oʻqitish, ragʻbatlantirish va samarali mehnat muhitini yaratish orqali kichik biznesning barqaror rivojlanishiga xizmat qiladi. Moliyaviy va texnik toʻsiqlar mavjud boʻlsa ham, HR boshqaruvini joriy etishning innovatsion yondashuvlari ushbu muammolarni bartaraf etishga yordam beradi.

ADABIYOTLAR ROʻYXATI

1. Armstrong M. Human Resource Management Practice. London: Kogan Page, 2021.
2. Becker B. & Huselid M. High-Performance Work Systems and Firm Performance. Academy of Management Journal, 2020.
3. Storey J. Human Resource Management: A Critical Text. Routledge, 2019.
4. Dessler G. Fundamentals of Human Resource Management. Pearson, 2022.
5. Ulrich D. HR from the Outside In: Six Competencies for the Future of Human Resources. McGraw-Hill, 2020.